

om kirriko us̄ kinni, fest sis̄ ei olle keddake sāäl, kes oppust annap. Sedda ei woi fallata, et se oppus, mes ma rahwa latse kottun sawa, väga kassīn nink puduline om, ni saama ka se, mes väikolaste kelin antas. Sis̄ eesmält awatas neile laiemba teedmise nink suurvämba tundmisse us̄e wallale, kui neimä nakkawa Jumala lawwale kāuma. Kirriko kanzli nink altri pāält jaetas kigile, kea išsonewa nink jañonewa iggawetse ello pārra, se taiwa leib nink se ello wesū, mes sōant rahbul pañep. Ent kirriko kanzli pāle nink altri ette ei tulle mitte kūk targa kokko oppust andma, kea Jumalast lähhätetas sedda ilma walguštama, enge kigist ennege ûts, ke se koggoduse karjuses om sāetu, kent pārralt se kirrik om. Ei anna ka sesaīma ûts mitte kigist asjus oppust, mes temä essi tijav nink tunnep, enge ennege sāratssist, mes tarbis temä essiārralikult om sāetu. Kirriko oppetajal ei olle mitte sādus eht lubba ilmlikust asjus kirrikun oppust anda; ei kule koggodus altri eht kanzli pāält middake pāiwast, kuust nink taiwa tāhtist enamb kui seddo, mes pühha kirri neist tunnistap; ei middake wōraist maist nink neide sādusist, neide esjajist, neide linust; ei middake mitmisk tūhhandist teedmise nink tundmisse wāart asjus, mes siin ja sāäl sure ilma pāäl sündiva nink meijesuggutse silm kuñage näitta ei sa. Ent siiski om sārane laiemba teedmise nink suurvämb tundmisse henge walguštases waja, kigile waja, kea Jumala laste nimme kandva nink Jumala armust nink heldusest tāhtwa ossa saija. Sedda enamb sa kulet, mes targa inemise üttest eht tōisest asjast ütlewa eht mötlewa, sedda targembas saat sa essi ka; jah, üttel oppetetu mehhel lähhāb segi temä henge ärratamises tarbis, kui ta kulev, mes ta peap naarma eht pölgma. Fest se läbbi temä sunnitas, vastakõnelema nink oīna teedmise nink tundmisse surwiusest pāiva ette toma, mes muido olles sōame pobja jānu nink sinna kaonu. Üts pöld, mes kuñage ei liguteta, jāp wimare tuimas nink ej tāhha enamb sammeltke fanda; ent mes esjajist fölkutas, kost adder saggede läbbiküp, kohhe wākke pāle wetas, eht mulda, eht sawwi, eht muud, mes muijal kohhegi ei fölba, se an-

nap aigo mōda rohkesti wilja. Ni om ka waimo rigin. Sedda enamb likumist om tutta hengide Sean, ni et keake ei paune oīna puna rāttiko sis̄se, enge eggauts annap wālja wahhetajide kätte, mes tāl om, sedda rohkembide kasswap tundmine nink teedmine rahwa Sean nink kannap wimare maggasat tarkuse suggu. Melles om saksi rahwa Sean surembat tarkust lōida, kui marahwa Sean? Sepärast, et saksamaa paksult rahwas tāus om nink mes eale ûts targemb wāljamatlep seddamaid ramatokirja läbbi awwalikus saap. Eggapāiw tullewa saksamaal siin ja sāäl linun nink kūllin ramato wālja, mea tūhhande kaupa trükkitas nink kūk maad läbbijoostwa übhest kāest tōiste nink kigin paigun loetas. Kui meije maal marahwa Sean ka sārane waimo likumine olles; kui siin ka rahwas oppis üleskirjutama, mes eggauts oīnan sōamen tunnep nink mötlep: sis̄ nakkas ka siin maal waimo luggu pea tōiste miñema. Siin trükkitas kūl ka egga ajastaja ramatokeisi, ent rahwas ei tiha fest paljo. Harwaste lähhāp ûts ja tōine, ke lina johhup tullema, ka ramatotrukkija manu sis̄se ramatut otšma; ent ta ei möista neide ramatide seast, mes tālle pakkutas, sedda wāljawallitseda, mes tāl waja om. Kes hennel visskatit tāhhap osta, kūl se möistap wahhet tetta, nink höllistap ütte ja tōist, enne kui ta osta; ent ramato näust eht höllist ei tunne keake ärra, māranes ta olnes. Sepärrast ollemi meije kalendriteggi ja sedda nōumo wōtnu, tiñahawatseen kalendrin kūk makel ramatid ülesannda, mes 1848. ajastajast sani ammik Juni suni 1849 omma wāljatulnu. Siin lōiwwap sis̄ luggeja üllespanu ollevat, kuis nimitetu ajal wāljatulnu ramatide pāälkirri om, mitto lehhæküge kelleke sis̄sen omma, mes asjus foake oppust annap nink kes sedda ramatut om kirjutanu eht wāljaandnu, kuñas temä om wāljatulnu nink mes ramato hind om. Kes nūud sedda „ramato fulutajat“ om läbbiluggenu nink ütte eht tōist ramatut ärramärknu, mes ta tāhhap hennel osta, sel om se ûts kerge aissi, ramatopodin eht trükkija man sedda ramatut tōiste seast wāljawallitseda, eht